

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 304/2016-34

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 23. júna 2016 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a zo sudcu Ladislava Orosza (sudca spravodajca) v konaní o sťažnosti [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Ivanom Husárom, Vojenská 14, Košice, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice-okolie v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 54/2009, za účasti Okresného súdu Košice-okolie, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice-okolie v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 54/2009 porušené boli.

2. Okresnému súdu Košice-okolie p r i k a z u j e , aby v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 54/2009 konal bez zbytočných priet'ahov.

3. ■■■■■ p r i z n á v a finančné zadost'učinenie v sume 2 000 € (slovom dvetisíc eur), ktoré mu j e Okresný súd Košice-okolie p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Košice-okolie j e p o v i n n ý uhradiť ■■■■■ trovy konania v sume 537,62 € (slovom päťstotridsaťsedem eur a šesťdesiatdva centov) na účet jeho právneho zástupcu JUDr. Ivana Husára, Vojenská 14, Košice, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 10. septembra 2015 doručená sťažnosť ■■■■■ (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. Ivanom Husárom, Vojenská 14, Košice, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice-okolie (ďalej aj „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 54/2009 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ je účastníkom konania o určenie vlastníckeho práva vydržaním vedeného Okresným súdom Košice-okolie pod sp. zn. 16 C 54/2009 v procesnom postavení žalobcu. Žalobu sťažovateľa doručenú 7. apríla 2009 okresný súd rozsudkom zo 4. januára 2011 zamietol. Označený rozsudok bol sťažovateľovi doručený 26. mája 2011.

Sťažovateľ v sťažnosti okrem iného uvádza:

„Voči rozsudku súdu prvého stupňa podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd Košice uznesením sp. zn. 11 Co 407/2011 zo dňa 31. decembra 2012 tak, že rozsudok súdu prvého stupňa zrušil, nakoľko rozsudok považoval odvolací súd za nepreskúmateľný.

Po vrátení veci súdu prvého stupňa tento vo veci opätovne rozhodol rozsudkom spis. zn. 16 C 54/2009 zo dňa 9. októbra 2013 a to tak, že žalobu opätovne zamietol.

Aj voči uvedenému rozsudku podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd Košice uznesením spis. zn. 11 Co 1/2014-209 zo dňa 12. 5. 2015, ktorým rozsudok súdu prvého stupňa opätovne zrušil, nakoľko opätovne považoval rozhodnutie súdu prvého stupňa za nepreskúmateľné.“

V ďalšej časti sťažovateľ uvádza, že „Súdne konanie k dnešnému dňu trvá šesť rokov a päť mesiacov a k dnešnému dňu nie je ukončené ani na súde prvého stupňa.“. Sťažovateľ zastáva názor, že okresný súd svojím postupom v napadnutom konaní nerešpektuje ustanovenie čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. „Skutočnosť, že Okresný súd Košice-okolie už vo veci dvakrát rozhodol podľa názoru sťažovateľa na veci nič nemení, nakoľko uvedené rozhodnutia boli takej povahy a kvality, že Krajský súd v Košiciach uvedené rozsudky dvakrát zrušil, nakoľko ich považoval za nepreskúmateľné, nevraviac o šesťmesačnom prieťahu spôsobenom vyhotovovaním a doručovaním rozsudku prvostupňového súdu v roku 2011 v rozpore s platným ust. § 156 ods. 2 O. s. p. Rozhodnutia súdu, ktoré sú opakovane rušené pre nepreskúmateľnosť... nemožno hodnotiť inak ako neefektívne konanie súdu prvého stupňa, v dôsledku ktorého dochádza k zbytočným prieťahom v súdnom konaní (obdobne vid' nález Ústavného súdu SR spis. zn. IV. ÚS 380/08, I. ÚS 7/2011, IV. ÚS 570/2012).“.

Sťažovateľ sa v ďalšej časti sťažnosti domáha priznania primeraného finančného zadostučinenia v sume 2 500 €, pričom svoj návrh odôvodňuje tým, že „... je účastníkom konania, ktoré neprimerane dlho traumatizuje nielen jeho ale aj celú jeho rodinu. Dlhodobá

frustrácia sťažovateľa z nečinnosti a neefektívnosti konania súdu a pocit straty dôvery, že žije v právnom a civilizovanom štáte sú príkladmo vymenované následky spôsobené zbytočnými a neodôvodniteľnými prietahmi súdu v konaní.“

Na základe argumentácie uvedenej v sťažnosti sťažovateľ žiada, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo [REDAKOVANÉ]... na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a rozhodovaním Okresného súdu Košice-okolie vedenom pod sp. zn. 16 C 54/2009 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Košice-okolie v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 54/2009 prikazuje konať tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

3. [REDAKOVANÉ]... priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 2 500 Eur (slovom dvetisícpäťsto eur), ktoré je Okresný súd Košice-okolie povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresnému súdu Košice-okolie ukladá zaplatiť trovy právneho zastúpenia právneho zástupcovi JUDr. Ivanovi Husárovi za zastupovanie v konaní pred Ústavným súdom SR vo výške 355,73 Eur... do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.“

Na žiadosť ústavného súdu sa ešte pred predbežným prerokovaním k sťažnosti vyjadrila predsedníčka okresného súdu v prípise sp. zn. 1 SprV/515/15 zo 16. marca 2016, v ktorom okrem iného uvádza:

„... V konaní sp. zn. 16 C/54/2009 boli vykonané tieto úkony:

17. 4. 2009 - výzva na zaplatenie súdneho poplatku a výzva žalobcovi na predloženie potrebného počtu rovnopisov žaloby,

23. 4. 2009 - zaplatenie súdneho poplatku a predloženie rovnopisov,

14. 5. 2009 - výzva žalobcom na vyjadrenie sa k žalobe, zaslanie poučení o procesných právach a povinnostiach účastníkom konania,

30. 6. 2009 - vytýčený termín pojednávania na deň 17. 9. 2009,

24. 8. 2009 - žalobca predložil súdu návrh na vypočutie svedkov,

17. 9. 2009 - pojednávajúce vo veci - odročené na neurčito za účelom doplnenia dokazovania a na predloženie písomného stanoviska žalovaných k žalobe,
30. 9. 2009 - predloženie listinných dôkazov žalobcom,
1. 4. 2010 - vytýčený termín pojednávajúce na deň 6. 5. 2010,
6. 5. 2010 - pojednávajúce vo veci - odročené na neurčito, účastníkom uložené, aby oznámili svoje návrhy na vykonanie dokazovania,
7. 6. 2010 - vytýčený termín pojednávajúce na deň 9. 9. 2010,
10. 9. 2010 - pojednávajúce vo veci - odročené na deň 30. 9. 2010,
18. 9. 2010 - úradný záznam o upovedomení účastníkov konania o preročení pojednávajúce z 30. 9. 2010 na deň 14. 10. 2010,
8. 10. 2010 - žiadosť PZ žalovaných o preročení pojednávajúce zo dňa 14. 10. 2010 na iný termín pojednávajúce,
14. 10. 2010 - pojednávajúce - odročené na deň 25. 11. 2010,
25. 11. 2010 - pojednávajúce vo veci - odročené na deň 14. 12. 2010,
14. 12. 2010 - pojednávajúce vo veci - odročené na deň 4. 1. 2011 za účelom vyhlásenia rozhodnutia,
4. 1. 2011 - verejné vyhlásenie rozsudku,
13. 6. 2011 - podané odvolanie žalobcom,
12. 10. 2011 - doručované odvolanie žalobcu ostatným účastníkom konania na vyjadrenie, vyrubenie súdneho poplatku za podané odvolanie,
23. 11. 2011 - doručené vyjadrenie žalovaných k odvolaniu,
20. 12. 2011 - predloženie spisu odvolaciemu súdu,
31. 12. 2012 - odvolací súd zrušil rozsudok súdu prvého stupňa a vrátil mu vec na ďalšie konanie,
13. 2. 2013 - doručenie spisu tunajšiemu súdu z odvolacieho súdu,
15. 2. 2013 - doručenie rozhodnutia odvolacieho súdu účastníkom konania,
11. 3. 2013 - vytýčený termín pojednávajúce na deň 2. 5. 2013,
30. 4. 2013 - žiadosť PZ žalovaných o odročenie pojednávajúce zo zdravotných dôvodov,
2. 5. 2013 - pojednávajúce - odročené na deň 1. 7. 2013,

11. 6. 2013 - žiadosť PZ žalobcu o odročenie pojednávania pre plánovanú dovolenku,

17. 6. 2013 - pojednávanie preročené na deň 23. 9. 2013,

23. 9. 2013 - pojednávanie vo veci - odročené na deň 9. 10. 2013 za účelom vyhlásenia rozhodnutia vo veci,

9. 10. 2013 - verejné vyhlásenie rozsudku,

24. 10. 2013 - podané odvolanie žalobcom,

22. 11. 2013 - doručované odvolanie žalobcu ostatným účastníkom konania na vyjadrenie,

3. 1. 2014 - spis predložený odvolaciemu súdu na rozhodnutie o odvolaní,

12. 5. 2015 - odvolací súd zrušil rozsudok súdu prvého stupňa a vrátil mu vec na ďalšie konanie,

10. 6. 2015 - návrat spisu z odvolacieho súdu,

15. 6. 2015 - doručované rozhodnutie odvolacieho súdu účastníkom konania,

6. 7. 2015 - vytýčený termín pojednávania na deň 16. 10. 2015,

16. 10. 2015 - pojednávanie vo veci, vyhlásený rozsudok,

16. 3. 2016 - zaslanie rozsudku účastníkom konania...

V konaní sp. zn. 16 C 54/2009 bol dňa 4. 1. 2011 vo veci vyhlásený rozsudok, ktorým súd žalobu zamietol. Spis tunajšieho súdu bol Krajskému súdu v Košiciach predložený na rozhodnutie o odvolaní dňa 20. 12. 2011. Odvolací súd rozhodol vo veci dňa 31. 12. 2012 s tým, že zrušil rozsudok súdu prvého stupňa a vrátil mu vec na ďalšie konanie.

Po vykonaní ďalšieho pojednávania vo veci dňa 23. 9. 2011 bol v konaní dňa 9. 10. 2013 vo veci vyhlásený rozsudok, ktorým súd žalobu zamietol. Spis tunajšieho súdu bol Krajskému súdu v Košiciach predložený na rozhodnutie o odvolaní dňa 3. 1. 2014. Odvolací súd rozhodol vo veci dňa 12. 5. 2015 s tým, že zrušil rozsudok súdu prvého stupňa a vrátil vec na ďalšie konanie.

Vo veci bol následne vytýčený termín pojednávania na deň 16. 10. 2015, kedy bol vo veci vyhlásený rozsudok, ktorým súd žalobu zamietol. Účastníkom konania bolo doručené písomné vyhotovenie rozsudku a v súčasnosti plynie účastníkom konania lehota na podanie odvolania. ...

Dĺžka konania nebola ovplyvnená len činnosťou, resp. nečinnosťou okresného súdu, ale aj správaním účastníkov konania (odročenie pojednávani pre ospravedlniteľné prekážky na strane účastníkov konania, resp. ich právnych zástupcov), ako aj skutočnosťou, že spis bol v období od 20. 12. 2011 do 13. 2. 2013 a v období od 3. 1. 2014 do 10. 6. 2015 predložený odvolaciemu súdu...“

Predsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení zo 16. marca 2016 zároveň vyslovila názor, že sťažovateľom požadované finančné zadostučinenie je neprimerane vysoké.

Ústavný súd zo spisu okresného súdu vedeného pod sp. zn. 16 C 54/2009 zistil, že popis doterajšieho priebehu konania obsiahnutý vo vyjadrení predsedníčky okresného súdu zodpovedá obsahu označeného spisu, a preto z neho pri rozhodovaní o sťažnosti sťažovateľky vychádzal.

Zo spisu ústavný súd ďalej zistil, že medzi verejným vyhlásením rozsudkov okresného súdu na pojednávani (4. januára 2011 a 16. októbra 2015) a ich písomným vyhotovením a expedovaním účastníkom uplynula neprimerane dlhá doba (v prvom prípade takmer päť mesiacov a v druhom prípade päť mesiacov).

Z uznesenia Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) č. k. 11 Co 407/2011-165 z 31. decembra 2012 vyplýva, že odvolací súd zrušil odvolaním napadnutý rozsudok okresného súdu sp. zn. 16 C 54/2009 zo 4. januára 2011 a vec mu vrátil na ďalšie konanie podľa § 221 ods. 1 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), pretože ho považoval za nepreskúmateľný, keďže „z odôvodnenia rozsudku nevyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami a právnymi závermi“.

Rozsudok okresného súdu sp. zn. 16 C 54/2009 z 9. októbra 2013 krajský súd zrušil uznesením č. k. 11 Co 1/2014-209 z 12. mája 2015 a vec mu vrátil na ďalšie konanie podľa § 221 ods. 1 písm. f) a h) OSP, pretože „súd v napadnutom rozsudku uviedol zistený skutkový stav, primeraným spôsobom opísal priebeh konania a stanoviská oboch účastníkov

konania, ale výsledky vykonaného dokazovania nevyhodnotil v súlade s § 132 O. s. p. a svoje závery jasne, zreteľne a presvedčivo neodôvodnil“.

Uznesením č. k. II. ÚS 304/2016-21 zo 7. apríla 2016 ústavný súd prijal sťažnosť sťažovateľa na ďalšie konanie v rozsahu namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom Okresného súdu Košice-okolie v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 54/2009.

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval predsedníčku okresného súdu, aby prípadne doplnila predchádzajúce vyjadrenie k sťažnosti a zároveň oznámila, či trvá na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Predsedníčka okresného súdu v prípise sp. zn. 1 SprV/515/15 z 25. apríla 2016 oznámila, že súhlasí s tým, aby ústavný súd upustil od ústneho pojednávania, a svoje predchádzajúce vyjadrenie k sťažnosti nedoplnila.

Následne ústavný súd vyzval právneho zástupcu sťažovateľa, aby sa vyjadril, či trvá na konaní ústneho pojednávania, a zároveň mu zaslal vyjadrenia predsedníčky okresného súdu sp. zn. 1 Spr. V/515/15 zo 16. marca 2016 a z 25. apríla 2016 na vedomie a prípadné zaujatie stanoviska.

Právny zástupca sťažovateľa v podaní doručenom ústavnému súdu 6. mája 2016 oznámil, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania, a ďalej uviedol:

„Podľa názoru sťažovateľa sa tento nijako nepričinil o existujúce prietahy v konaní a za obdobie sedem rokov trvania súdneho sporu požiadal iba raz o odročenie pojednávania.

Súčasne podotýkame, že aj posledné rozhodnutie súdu, ktoré bolo vyhlásené dňa 16. 10. 2015, bolo zo strany súdu účastníkom konania expedované až dňa 16. 3. 2016, teda štyri mesiace po zákonom stanovenej lehote na odoslanie rozsudku.“

Sťažovateľ si v podaní doručenom ústavnému súdu 6. mája 2016 zároveň uplatnil prostredníctvom právneho zástupcu nárok na úhradu trov konania v rozsahu tarifnej odmeny za tri úkony právnej služby (prevzatie a príprava veci, písomne podanie v roku 2015 a vyjadrenie v roku 2016) a paušálnej náhrady hotových výdavkov vrátane DPH v sume 537,62 €.

Vzhľadom na oznámenia právneho zástupcu sťažovateľa a predsedníčky okresného súdu, že netrávajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, ústavný súd v súlade s § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, pretože dospel k záveru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Predmetom konania pred ústavným súdom je rozhodovanie o tom, či postupom Okresného súdu Košice-okolie v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 54/2009 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného

súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak, ako právoplatným rozhodnutím súdu.“ (IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 OSP, ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Ustanovenie § 114 ods. 1 OSP ukladá súdom povinnosť pripraviť pojednávanie tak, aby bolo možné rozhodnúť o veci spravidla na jedinom pojednávaní, a to za účelom rýchlej a účinnej ochrany práv účastníkov. Sudca je podľa § 117 ods. 1 OSP povinný urobiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 a 4 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov. Ustanovenie § 158 ods. 5 OSP zakotvuje povinnosť sudcu rozsudok vyhotoviť a odoslať do tridsiatich dní odo dňa jeho vyhlásenia.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, IV. ÚS 99/07) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre

sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľa.

1. Pokiaľ ide o kritérium, ktorým je právna a faktická zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že rozhodovanie o určení vlastníckeho práva vydržaním tvorí bežnú a početnú súčasť rozhodovacej činnosti súdov, a preto ju nemožno považovať za právne zložitú. Obsah spisu a doterajší priebeh napadnutého konania nenaznačuje ani to, že by vec sťažovateľa bola zložitá zo skutkového hľadiska. Z uvedeného vyplýva, že zložitosť veci nemožno považovať za skutočnosť, ktorá by výraznou mierou prispela k prietahom v napadnutom konaní.

2. Správanie sťažovateľa ako účastníka konania je druhým kritériom, ktoré sa uplatňuje pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd zo zapožičaného súdneho spisu zistil, že sťažovateľ neprispel významnejšou mierou k prietahom v predmetnom konaní.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal hodnotením postupu okresného súdu v namietanom konaní, pričom vychádzal zo svojej ustálenej judikatúry, v zmysle ktorej zbytočné prietahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

Zo súdneho spisu sp. zn. 16 C 54/2009 vyplýva, že v doterajšom priebehu napadnutého konania sa vyskytli opakované krátkodobé prietahy, keďže vo veci vydané rozhodnutia okresného súdu boli vyhotovované a doručované so značným časovým odstupom od ich vyhlásenia, čo treba pripísať na ťarchu okresného súdu.

K významnejšiemu predĺženiu napadnutého konania došlo tým, že krajský súd v doterajšom priebehu konania zrušil dva meritórne rozsudky okresného súdu, a to v zásade z obdobných dôvodov spočívajúcich v ich nedostatočnom a nepresvedčivom odôvodnení; odvolací súd ich vyhodnotil ako nepreskúmateľné a ako také ich zrušil a vec opakovane

vrátil na ďalšie konanie. Akceptujúc argumentáciu krajského súdu v jeho zrušujúcich rozhodnutiach, ústavný súd konštatuje, že uvedené skutočnosti naznačujú, že k predĺženiu napadnutého konania došlo aj v dôsledku neefektívnej činnosti okresného súdu. Išlo totiž o postup, ktorý nesmeruje k odstráneniu stavu právnej neistoty účastníka konania v primeranom čase, a preto nie je zlučiteľný so základným právom sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov.

Zohľadňujúc doterajšiu dĺžku napadnutého konania (viac ako sedem rokov), ako aj skutočnosť, že rozhodujúcou príčinou neprimeranej dĺžky súdneho konania v danom prípade je neefektívna činnosť okresného súdu a prietahy pri vyhotovovaní meritórnych rozhodnutí, ústavný súd dospel k záveru, že v jeho doterajšom priebehu došlo k zbytočným prietahom. Na tomto základe ústavný súd rozhodol, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní bolo porušené základné právo sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jeho právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

Obranu okresného súdu spočívajúcu v poukaze na postúpenie veci na odvolacie konanie ústavný súd neakceptoval. Predloženie súdneho spisu odvolaciemu súdu na opakované odvolacie konanie v dôsledku nedostatočného odôvodnenia rozhodnutia vo veci okresným súdom nemá povahu okolnosti, ktorá by vylučovala zodpovednosť okresného súdu za prietahy tým spôsobené a nemôže byť na ťarchu účastníkov súdneho konania.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Vzhľadom na skutočnosť, že napadnuté konanie nebolo v čase rozhodovania ústavného súdu ešte právoplatne skončené, ústavný súd podľa čl. 127 ods. 2 ústavy prikázal

okresnému súdu, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 54/2009 konal bez zbytočných prietáhov (bod 2 výroku tohto nálezu).

III.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Z ustanovenia § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde vyplýva, že ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04).

Sťažovateľ sa domáha priznania primeraného finančného zadosťučinenia v sume 2 500 € z dôvodov citovaných v časti I tohto nálezu.

Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Zohľadňujúc konkrétne okolnosti posudzovanej veci, najmä doterajšiu zjavne neprimeranú dĺžku napadnutého konania, ako aj zistené nedostatky v postupe okresného

súdu, dospel ústavný súd k záveru, že v danom prípade bude priznanie finančného zadost'učinenia v sume 2 000 € primerané konkrétnym okolnostiam prípadu (bod 3 výroku tohto nálezu).

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Ústavný súd v zmysle § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v súvislosti s jeho právnym zastupovaním advokátom JUDr. Ivanom Husárom, Vojenská 14, Košice. Ústavný súd vychádzal pri rozhodovaní o priznaní trov konania z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2014, ktorá bola 839 €, a za I. polrok 2015, ktorá bola 858 € (za 2 úkony urobené v roku 2015 a za jeden úkon v roku 2016).

Úhradu priznal za tri úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia, podanie sťažnosti a podanie vyjadrenia) vykonané v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 13a ods. 1 písm. a) a c) a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“).

Sťažovateľovi priznal za každý úkon vykonaný v roku 2015 sumu 139,83 € a za úkon v roku 2016 sumu 143 €, čo spolu predstavuje sumu 422,66 € a režijný paušál (§ 16 ods. 3 vyhlášky) za 2 úkony vykonané v roku 2015 po 8,39 € a za jeden úkon v roku 2016 v sume 8,58 €, čo spolu predstavuje sumu 448,02 €. Právny zástupca sťažovateľa preukázal, že je platiteľom dane z pridanej hodnoty, predložením osvedčenia o registrácii pre daň, preto ústavný súd zvýšil priznanú úhradu o daň z pridanej hodnoty v rozsahu 20 % podľa § 18 ods. 3 vyhlášky, teda priznaná úhrada trov sťažovateľa celkovo činí 537,62 € (bod 4 výroku tohto nálezu).

Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. júna 2016